

Professionele Ruimte binnen de rijksoverheid:
Kwartiermakerschap door Mastercircles

Mastercircles

- Professionele ruimte is een zoektocht naar wat kan, mag, moet en werkt in praktijksituaties
- Professionele ruimte creëren is kwartiermakerschap
- Kwartiermakers hebben situaties beschreven in een boek (www.kwartiermakersvandetoekomst.nl)
- Mastercircles, binnen het Rijk ontwikkeld met steun van het A+O fonds, kunnen kwartiermakerschap ontwikkelen

Kwartiermakerschap: ruimte creëren

- Ruimte voor *afstemming tussen primaire processen* voor een gezamenlijk belang (leiderschap door verbindende initiatieven vooruitlopend op officiële structuren)
- Ruimte voor succesvolle tijdelijke *samenwerkingsstructuren* tussen bestaande instituties (projecten en programma's)
- Ruimte voor succesvolle *institutionele vernieuwing* (bv fusies)

Professionele ruimte moet voortdurend ververs worden bij alle complexe taken; ook *street level professionals* moeten daar "meester" in zijn

Omgekeerd leren (Kessler, 2005)

Theory U (Scharmer, 2008)

Open Mind
Open Heart
Open Will

=

Mastercircle

Omgekeerd leren in een mastersessie

- 1) Deelnemer presenteert
- 2) Collega's geven feedback
- 3) Deelnemer heeft tweegesprek met master

(en dat voor iedere deelnemer)

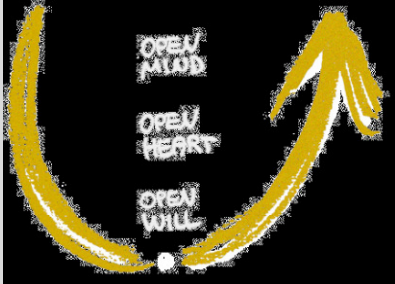
"Ongenaadig ben ik, want anders zal je nooit weten wat het publiek echt van je denkt"
Elisabeth Schwarzkopf in een muziekmasterclass

Aanwezige ervaring maximaal benutten

- Meesterschap vanuit collega-deelnemers
 - Waarderend
 - Toevoegingen

- Meesterschap voor richting en grensverleggend vanuit externe masters

Theory U

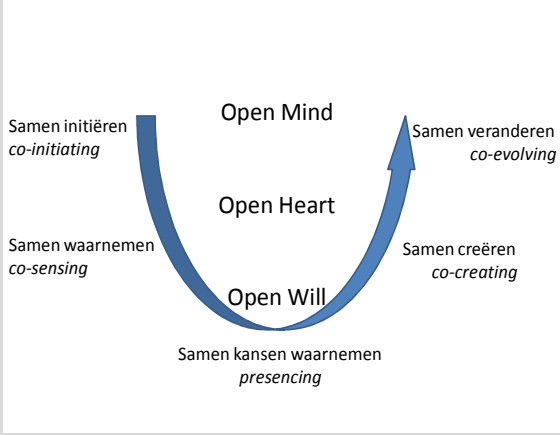
The ability to move through a U process as a person, a team, an organization, or a system requires an inner journey and intimate connection.

Leaders are people who engage in creating change or shaping their future regardless of their formal positions in institutional structures.

Leaders must help people access their sources of inspiration, intuition and imagination.

(Otto Scharmer, 2009)

De reis langs de U (Scharmer)

Open Mind

Open Heart

Open Will

Samen initiëren
co-initiating

Samen waarnemen
co-sensing

Samen veranderen
co-evolving

Samen creëren
co-creating

Samen kansen waarnemen
presencing

De reis langs de U in 5 sessies (Mastercircle)

De verkenning	Het vervolg
Voorafgaand aan de Mastercircle	Volgend op de Mastercircle
Eigenlijke Mastercircle	
<p>Sessie "de urgentie"</p> <p>U</p> <p>Sessie "de opgave"</p> <p>U</p>	<p>Open Mind</p> <p>Open Heart</p> <p>Open Will</p> <p>Sessie "de toekomst"</p> <p>U</p>
<p>Sessie "de omslag"</p> <p>U</p>	

Totale doorlooptijd van een Mastercircle: 2 maanden.
De eerste en laatste sessie duren 2 uur; de drie middelste sessies duren een dag.

Sessies die direct doorwerken op de praktijk

Masters zijn er alleen bij in de mastersessies De opgave, De omslag en De toekomst. Stakeholders of opdrachtgevers zijn er alleen bij in de urgentie- en oogst bijeenkomsten. Naast de deelnemers is alleen de begeleider bij iedere bijeenkomst. Alle bijeenkomsten zijn direct relevant voor de werkelijke opgave in de praktijk. Daarom is dit *learning on the job*.

```

    graph LR
      Urgentie([Urgentie]) --> Opgave[De opgave]
      Opgave --> Omslag[De omslag]
      Omslag --> Toekomst[De toekomst]
      Toekomst --> Oogst([Oogst])
      OnTheJob[On the job] --> Opgave
      OnTheJob --> Omslag
      OnTheJob --> Toekomst
  
```

**De reis langs de U:
Droste-effect van 6 elementen op 2 niveaus**

Mastercircle-niveau	Sessieniveau		Week
	Elementen	Stakeholder-sessies / Master-sessies	
Koersbepalen Vorbereiden	De urgentie		2
Uitwisselen	Koersbepalen Vorbereiden	De Opgave	4
	Uitwisselen Richten Verdiepen Vervolgen		
Richten	Koersbepalen Vorbereiden	De Omslag	7
	Uitwisselen Richten Verdiepen Vervolgen		
Verdiepen	Koersbepalen Vorbereiden	De Toekomst	10
	Uitwisselen Richten Verdiepen Vervolgen		
Vervolgen	De Oogst		12

KWALITEITSAGENDA

ac RIJKS VAKBONDEN

Publieke Zaak

Iedere uitdaging kent een meester

 Sybilla Dekker
Vml. Minister van VROM

 Rob Kuipers
Vml DG bij BZK

 Martin v Rijn
RvB PGGM

 Rein Willems
Vml. CEO Shell Nederland

 Melek Usta
Dir. Colourful People

 Wim Deetman
Lid Raad Van State

 Hans Nieukerke
Vml. Vz. RvB Hoenderlo Groep

 Karel Noordzij
Vml. Directeur NS ai, Schiphol

 Hans vd Vlist
Vml. SG VROM

 Frits Hermans
Vml. Directeur Shell Global Solutions

 Marcel de Rooij
Directeur Twijnstra Gudde

 Jan Baltissen
Leading Professional DHV

 Lambert Verheyen
Dijkgraaf Aa en maas

Er zijn honderden sessies geweest met tientallen verschillende masters

KWALITEITSAGENDA

ac RIJKS VAKBONDEN

Publieke Zaak

Kritische factoren

- Evenwichtige samenstelling groep (“sociale afstand” en “potentiële synergie”)
- Constructieve houding deelnemers
 - Commitment
 - Voorbereiding
 - Actieve en open opstelling
- Manier waarop de begeleider inspeelt op de situatie
 - Compositie sessie
 - Gedurende de sessie
 - Tussen de sessies

Mastercircle binnen het Rijk

- Iedere ervaren procesbegeleider kan zich deze methode eigen maken en gecertificeerd mastercircle begeleider worden
- Licentiehouders van de methode binnen Rijksoverheid is de Werkmaatschappij
- Via De Werkmaatschappij (een interne dienstverlener van het Rijk):
 - Opleiding tot certificering
 - Begeleiders vanuit het rijk
 - Masters vanuit het rijk of daarbuiten

Informatie: Sibout.Nootboom@minbzk.nl; Leon.klinkers@minbzk.nl